

KELT.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, kedd, augusztus 9

Fizenegyedik évfolyam.

BUDAPEST, aug. 6. 1881.

A kinek alkalmá van közelről figyelemmel kísérni az ország hitelviszonyainak fejlődését; ha, mint valamely hitelintézet igazgatója vagy felügyelője látja az egyes konkrét esetek tömeges nyilvánulásaiban az irányt, melyben a közönség adóssággal terhelt része iparkodik könnyíteni régi terhén: lehetetlen nem konstataálnia a viszonyoknak e tekintetben való tetemes javulását. Természetes, hogy a javulási processus egyszersmind elárulja azon bajokat és megadja azok mértékét, melyekben eddig közgazdasági viszonyaink e tekintetben sínylettek. Mert az tagadhatatlan, hogy az uzsora még a hypothekális kölcsönöknél is uralkodni kezdett volt a múlt évtizedben. És pedig, az igazat megvallva, nem csak magánosok, de hitelintézetek is gyakorolták azt, különösen az által, hogy rövid lejáratú kölcsöneik kamatát, a fizetni nem tudó földbirtokossal vagy háztulajdonossal szemben folytonosan emelték. Így aztán 10—15 százalékos pénz is lón a földbirtokra bekebelezve. Természetes, hogy ilyen teher alatt az a vagyon, mely legjobb esetben 50—60 százalékot hajt, össze kell hogy roskadjon. De másfelől még az a káros következménye volt ennek, hogy a föld és ház hamar tul volt terhelve, mert keveset kapott rá a tulajdonos; hogy tehát újból előálló szűkségén segítsen, lebegő adóssághoz folya módott, természetesen még magasabb kamattal, a minek természetes következménye volt megint az, hogy a tulajdonos kis és változó jövedelmét maga a lebegő adósság elnyelte; sokszor az sem volt elég, jött a végrehajtás ingatlana ellen, minthogy pedig rossz évek voltak, még a kinek pénze is volt, annak sem volt vevő kedve, így aztán a birtok elkötá-vetyéltetett.

Most tehát épen abban áll a helyzet javulása, hogy a kamatláb csökkenését és a pénzűségeit első sorban a jelzálogos adósok érzék meg, nemcsak azért, mert a záloglevelek árfolyamai természetesen emelkedtek és így ugyanazon kamattért jóval több pénzt kapott a kölcsönkérő, de azért is, mert a földhitel terén egészséges verseny fejlődött ki és így az adósok mód nyújtott arra, hogy régi terhes adósságát konvertálja. Bátran lehet állítani, hogy most a jelzálog kölcsönök felénél több ily czélból köttetik; pedig ezzel kapcsolatban nemcsak évi kamatterhe csökken tetemesen a földes-urnak, de még folyó pénze is marad

A KELET TÁRCZÁJA.

A Retyezát megmászása.

II.

Hátszeg göröngyös utcáin át tovább folytatok utunkat a esörgedező Rosi mare mentén felfelé a mindinkább közelebb hegyóriások felé. Még ha az ember már élvezte is a pompás látványt a hátszegi magaslatoiról, mindamellett elég gyönyört és élvezet nyújt az ut a völgyen keresztül is, miután a gyors egymásutánban fel tűnedező falvak, legfőbbnyire hegyormok tövében jó tava fehérlel templomcsúcsaikkal, nem kis mértékben járulnak hozzá, hogy a kép egyes apró részei minél gyakrabban változzanak.

A hegyvidék is kezd lassankint vesztetni alsó és középrészében ama vad jellegét, melyet előbb mutatott, és a nézőre inkább barátságos benyomást tesz, mert mindenütt, a hol élénkebb alpesi völgy tekint elő a fák sötét zöldjéből, egyuttal valamely pásztorgunyó ríkió fehér-ségt zsinyle fedele, vagy valamely más magasan fekvő emberlakta épület is tűnik szemünk elé.

Ép hajnalodott már, midőn Hátszegből két órai hajítás után a Retyezát olóhegységének tövében fekvő Malomviz faluba értünk, mely köz-ség volt kirándulásunk kiindulási pontjánál kitzze. Miután nem volt elég bátorságunk a szegényes falusi koreszmában megzsalálni, a Kendeffy-ek nemesi udvarában kísértők meg szesenesénket, a hol is szívesen fogadtatásra találunk.

A gazda távollétében a tisztartó látott el minden szükségessel a legelőzékenyebb módon.

ugyanazon adóssági összeg mellett, a mivel vagy fundus instructu-sát gyarapíthatja, vagy függő adósságait törlesztheti; és mindkét esetben tetemesen fog nevedkedni jövedelme, illetőleg apadni kiadása, úgy, hogy a földesur és házbirtokos nem csinálhat okosabb dolgot, mint ha írót vesz kezébe, kiszámítja a különböző intézetek kamatlába, illetőleg (ott, hol van) zálogleveleinek árfolyama alapján adóssága konvertálása-nak lehetőségét; mert sok ember nem veszi észre, hogy egy kis számitással mekkora teherkönnyebbülést szerezhet magának.

De nem lehet tagadni, hogy az ingatlan hitel javulását nyomban követi a személyes hitel javulása is. Ez később áll be, de határozottabban észlelhető már ez is. A bank és fiókjainak leszállított kamatlábát, bár némi távolságra, követik a vidéki takarékpénztárak és szövetkezetek, sőt magánosok is; mert ha a túkepénzes kénytelen 3 és féltől 4 száza lékon hevertetni pénzét a takarékpénztárban: akkor hajlandó magánosnak is 5—6 százalékon kölcsön adni, pedig eddig 15—20 százalékon is elhelyezhette pénzét. Egyelőre, míg az adósok nem számitnak és a hitelezők észre nem térnek, ilyen változások alkalmával mindig van bizonyos stagnatio; de ennek hamar véget vet a forgalom természet. És a megtakarított fillérekből több jut hasznos beruházásokra, adósságtörlesztésre, az elhelyezést kereső tőkéből pedig újabb vállalatokba és régi nagyobbitására. A melyek viszont erősbitik a nemzeti fejlődést. Ilyen szoros láncolatban állnak egymással a nemzetgazdasági hajók ép úgy, mint javulási processusok. Ezért kell a javuló helyzetet megbecsülni és lehetőleg jól kihasználni.

Déli Dalmáciából, a Bocche di Cattaroból, mely az 1869-ki zendülés óta szomorú emlékeztetővé vált, egyre igen aggasztó hírek érkeznek. A védőtörvény végrehajtása nem csak hogy egyelőre nem balad, de a lakosság hónapok óta szervezkedik és tetleges ellenállásra készül, ha a törvény végrehajtását komolyan meg akarnák kísértetni. A lakosság nemrég a katonaságot, mely rablókat üldözött, feltartóztatta és visszavonulásra kényszerítette. Az ilyen magaviseletől már csak egy lépés a felfegyveres erő ellen a Krivosie és a Zsupa lakói ellen alkalmazniok. Legalább ezt sejteti egy katonai szaklap, a „Militär Ztg.“ egyik legközelebbi számának közleménye, mely kiemeli, hogy

Ezen tapasztalt koros férfival folytatott megbeszélés után elhatároztuk, hogy a hegymászást lóháton tesszük meg, és ezt annál is inkább, miután az utazó társaság két tagja amugy is tartott tőle, hogy gyalog nem fogná kiállani az ut fátadalmait. Két megbízható kalauzt fogadtunk fel, s meghagytuk nekik, hogy a jövő nap reggelig készítsenek el mindent az utra, s gondoskodjanak a kellő lovakról is. A lovak először, zése épen nem volt könnyű dolog, miután a köz-ségbeli lovak nyaraltatás végett távol fekvő legelőkön voltak, és e miatt nem is csodálkozunk cseppet sem, hogy másnap reggel kilencz óráig kelle várunk a lovakra. Végre utuk indultunk. Az ut a retyezatra a „Riu rosu“ mentén Szuszény kis oláh falun át vezet. Mintegy kilométernyire a falu felett, hol a „riu-rosu“ völgye szinte egy torkolatá szűkül, a „mestekáni“ meredek, külön álló, szikla-dombon emelkedik fei a völgy alapjától számítva 200 meteren felüli magasságban a Kendeffiek birtoka, a festői fekvésű Kolezvár romja. Mintegy fecskefészkek, simul a meredek kopár sziklán s minden bástyája, a falazat minden kanyarulata mutatja építőjének vakmerőségét. Lenn a völgyben azonban, szemben a vár-rommal, áll a nem kevésbé szép romja egy régi nagy templomnak, melynek tornya egy fal pyramidbe végződik. Hajdan egy basilik kolostor állott itt, melyet azonban II. József császár rendelete feloszlatott. A benne lakott görög szerzetesek szétmentek s maga az épület pusztulásnak indult. Három óriási nagy nemes gesztenyefa áll még maig is a templom közelében, sűrű lombjaikat mintegy tömött kupolába egyestve, s melyeket állítólag még ama szerzetesek tiltettek legylen.

Hís torkolatok között kigyózik itt felfelé

„azon esetre, ha a Boccheben katonai műveletek válnának szükségessé“, Herzegovina megszállása óta „kedvezőbb helyzetet alkottatott s minden okunk van binni, hogy az 1869-ben elkövetett hibákból levonták a megfelelő tanulságot s ezuttal ama figyelemmel és erélylyel fognak eljárni, mely a sikerts vele az állam tekintélyének, valamint a hadsereg becsületének megővását biztosítja.“ E nyilatkozat szerint Dalmácia déli vidékein az 1869-iki véres és gyászos események ismétlődése közeli kilátásban áll.

Az osztrák magyar katonai egyenruha külföldön. A közös hadügyminiszter a napokban kelt rendeletével, az osztrák-magyar katonatiszteknek megtiltotta az egyenruha viselését külföldön. Erre az engedély csakis diplomáciai uton kérvény útján s annak indokolásával szerezhető meg, hogy az illető magas rangú személyeknél akarja magát bemutatni. Ezelőtt a szabadságon levő tisztek egyenruhájukat szabadon viselhették, ha az ottani téparancsnokságnál, vagy konzulátusnál ezt bejelentették; egy később 1876-ban kiadott rendelet szerint ez engedélyért szolgálati uton a hadügyminiszteriumhoz kellett folyamodni. A most kibocsátott megazorító rendelet az érdeklét körökben nem a legkedvezőbbben fogadtatott.

A boszniai hierarchia szervezése ügyében XIII. Leo pápai bullája, mely huszonöt oldalra terjed, Rómában pénteken tétetett közzé. A bulla visszaspillantást vet Bosznia-Herzegovina történetére s a két tartományt szerajevói érseki tartomány czimvel, önálló egyházi tartománnyá emeli. Az egyes püspökségek felállítására vonatkozó határozatokat már régebben közöltük. Jellemző, hogy a berlini sajtó ezt a „szlávakezítő“ nem igen rokonszenves kommentálja s a boszniai hierarchia visszaállítását a legutóbbi szláv zarándoklással hozza összefüggésbe. Egyik berlini lap azt is tudni akarja, hogy Rainer főherczeg június hava folyamán inkognito egy napot a Vatikánban töltött, hogy ő Felsége nevében a pápával a boszniai kath. egyház szervezete iránt megállapodjék.

ÉRTSÜK MEG EGYMÁST.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja 173-ik számának tárczarovatában két román irodalmi tárgyú munkát ismeretve, többek között ezeket írtam:

„Ma jutottunk odaig, hogy a magyar ohajtja és, akarja megismerni a román népet mindenével, a mije van. — A sajtó szívesen ad tért minden közleménynek, a mi azokra vonatkozik; csak-hogy igen kevesen vannak a magyarok közül, a kik képesek volnának ily ismertetéseket közreadni, mert — mint mondtam — szinte ezer év után, nem ment odaig, hogy érdekelje a nép

az ősvény. Sötét sziklacsücsök nyulnak fel a boltozat azúr kékjébe, barna kövezet hasadékaiból zöld cserje függ alá árnyékot nyújtva és az tude zöld levelek a ragyogó nap arany fényében pompáznak, melynek éltető sugari csak nehezen hatolnak át a növényzet sűrűjén, s gyéren hullnak alá a nedves talajra, melyen a széles levell Telekia fejt ki vastag sárga virágait. Ezuttal ismét a magasba visz fel az ut és az elragadt szem kéjjel legel a pomás pásztorgunyók és lakházakkal sűrűn beültetett hegy-vidéken, az alpesi rétek meleg zöldjén és a hegyvirágok pompás színvegyületén.

Minden oldalról felhangzik a legelő nyájak kolompjainak andalító hangja. A lég telve van ezer és ezer virág illatával, s a nap reszkető, csillogó fénye ömlik el az egész csendes képen, mely föl a sötét kék, felhőtlen menyboltozat domborul.

A „Riu rosu“ sokáig volt kísértőnk. Robogva, zajaival futott tova lábaink alatt és valóban pompás látvány volt, midőn kristálytisztá bullamai hatalmas szikladarabokról aláhullva és tejféhérségtől habbá esze szét, tovább foly. Kigyóként fonja át a terjedelmes sziklatömböket, melyek medrében heverték, meg-meg nyaldosva a hatalmas bük- és fenyők sötétlen gyökereit s folytonos újabb-újabb esésekben fut alá a völgy felé.

Lassankint elmaradt a bük erdő s helyét mérhetlen fenyő- és tölgyfa erdő foglaltja el. A fenyők legfőbbnyire hatalmas faóriások, s a meternyi hosszú tengerzöld folyondárok, melyek az ágakról vastag fonadékból alá függenek, elég-hírdetik magas korukat. Két óra délután lehetett, mikor az idő hirtelen és minden átmenet nélkül megváltozott s lágy eső hullott alá. Az

szellemi vagyona, vagy nyomorúsága s következőleg nem ismervén, irni sem tud róluk.

A t. szerkesztő ur ezen állítomást csillag alatt a következők megjegyzéssel kísért:

„Érdemes munkatársunk iránti tiszteletből, változtatás nélkül adjuk becses czikkének e részét is, megjegyezvén azonban, hogy azon vádat, mintha a magyar irodalom nem kísért volna a román kulturális mozgalmakat kellő figyelemmel, nem ismerjük jogosnak. Hogy századok óta nem kísértette, ez a dolog természetéből foly, a mennyiben a román irodalom jó formán e század harmadik tizedében, a fanarioták uralmának megszűntével (1820) kezdődött. — Azelőtt nem volt román irodalom. Idegen nemzet pedig alig „fejleszthet, gazdagíthat idegen nyelvű irodalmat. Mondhatnánk egyebiránt példát arra, miként nyomtat az erdélyi magyar fejedlem oláhnyelvű bibliát, minthogy a román nemzet nem teszi ezt. A román irodalmi mozgalmak megindulása óta, hogy mit tettek egyesek, mit a Kisfaludi-társaság, mit lapjaink a román irodalom megismertetésére, az köztudat. A mit tettek, mindenesetre aránytalanul több annál, a mennyire a román irodalom vett tudomást a magyarról. Kötelességünk volt ennyit megjegyezni.“

Mikor e megjegyzést olvastam, gondolkodtam a dolog felett, még inkább is azon eredményre jutottam, hogy nekem igazam van.

Ez az ország Magyarország és benne az uralkodó elem a magyar.

Ugy gondolom, hogy egy ily uralkodó elemnek szigorú kötelessége megismerni az alkatrészeket, melyek az ő erejét is teszik, s melyeken az állam jövője nyugszik; kötelessége még azon esetben is, ha az egyik-másik alkatrész e tekintetben valami kiváló barátságos arczot nem is mutatna.

Ohajtanám, ha félre nem magyaroznának. Ismerheti mindenki gondolkozásomat e téren, 10 évi journalistikai munkásságom után, azt hiszem, magamat nem kell igazolnom.

S már most kérdem, a magyar nemzet megtette-e e téren egész kötelességét?

Francziák jöttek az erdélyi részekbe s a román népet alaposan ismertették; olaszok és angolok, németek és leugyelek irtak s nem is keveset e tárgyban, megismertették az oláht a boeskorától a hajaszáláig mindenével a mije van, irodalmát, nyelvét, szokásait, beléletét, stb.

A tek. szerkesztő ur azt mondja, hogy a Kisfaludi-társaság stb. mit tett e téren, tudva van! Azt tudom, hogy Grozeseu, Julian, Ember György és Vuleán József egy gyűjtemény román népkölteményt adott be a Kisfaludi-Társasághoz, a mely nem kevesebb, mint 4 évig hevert, a míg napvilágot láthatott, ez az egész; egyéb ténykedését nem ismerem. Egyesek munkásságát a magyarok részéről sehol se látom. Azt tudom, hogy nemzeti fejedlem bibliát nyomtatott román nyelven, de azt is tudom, hogy melléje a katekizmust is adott, hogy az is-

amugy is nehezen járható hegyi ősvények még nehezebben járhatóok lettek, s csak most láttuk át, minő előnyt nyújtott lovaink biztos lépése a sikos talajon, annál is inkább, hogy az ut ástozó torkolatok mellett vezetett el.

A sötét fenyőerdő nem ért véget, s az eső, mely most már a fákraól is hullott alá, végre is alkalmatlanná vált. Itt-ott rábukkantunk egy-egy favágóra, ki gyenge fogatán körülbelül négy méter hosszú fenyőtörzset vontatott le a völgyi fűrészmalomba. A hosszú, kopasz törzsek, melyek a levágott fákbaól fenmaradtak, azon helyekkel együtt, hol férges és bogarak tevők semmivé a fát, igen szomorú benyomást tesznek a nézőre.

Hirtelen felhangzó kutyaugatás tít meg fütleinket. Az erdőnek egy tisztásán állott egy szegényes „Stinna“ (pásztorgunyó), melynek lakói barátságosan meghívtak, tértünk be hozzájuk. Daczára a permetező esőnek, nem térünk azonban be, s inkább tovább folytatott utunkat. Mintegy órányi lovaglás után, elértük innen végre a napi kirándulásunk czélpontját, a magasan fekvő Veleriaszka völgyét, Dús, kövér, rövid szálu zöld fü födte itt a talajt, s a tömött rétszőnyeg sokszorosan tarkázva hegyi császárszakállaktól. A völgynek tulso, nyugati oldalán, egy lankásan felemelkedő hegyoldalon fektött azon gunyhó, hová a terv szerint, éjjeli tanyánk volt kitztve. E gunyhó, mint mindenik e fajta épület, egyszerű faház volt, művészet nélkül összeállítva, fargatlan boronákból, s nagy darab fenyőbéljal befedve.

A pásztorok már előbb elhagyták a gunyhó — s a nyájjal lejjebb vonultak a völgy felé, alantabb fekvő legelő helyekre. Gyenge borzalom fogott el, midőn a gunyhó belsejébe lép-

Hirdetési díjak.

Egy négyszög esantiméternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknl külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fűlvessek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhan) der Wollzeile 86.) Haasensteint et Vogler (Wallfisch-gasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteint, és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberger A. hirdetések vételi irodája Budapeston Szervitár 8. sz.

Elváltási cikkeik

gármond sora után 25 krajcarát fizetendő.

tent protestáns fogalmak szerint dicseresse a bibliából. Nem volt mit megismerni 1820-ig? (Talár 1821-ig, mert a fanarioták Romániából tudor Vladimirescu forradalma akkor ütö ki.) De volt addig is. Addig is mintegy 600 munka került ki sajtó alól.

És én itt nem Romániáról beszéltem, — azzal semmi közöm, — én tisztán a magyarországi románokról s azok megismeréséről szoltotam. — Ezekkel szemben az uralkodó elem, mint mondám, a megismerésre nézve kötelességét egészen nem teljesítette.

Afrikába expedíciók küldetnek az itáhtí, iocuri-piesurinépek megismerése végett. És ezen expedíciók nagy áldozatokba kerülnek. Aztán az expedíciók haza jönnek, és elmondják, hogy azon népek haja fekete, arczszíne fekete, bálványok fekete stb.

De akár a tudományos akademia, akár valamely irodalmi, vagy más néprajzi társaság még nem tűzött ki egy pályadíjt sem a román népre vonatkozó ismertetések megírására; Budapeston például az oláh nép épen olyan ismeretlen mint az afrikai iocuri-piesuri népség! sem valaki azon társaságok közül feladatául nem tűzte ki, e nép egész lényéről az ország, a magyar előtt egy tükört állítani elő, hogy megismerje lelkét annak összes vágyaival; egész testét annak minden rongyaival; külvilági életét, annak minden munkájával, eszközével stb.

Nem vagyok egy véleménybe a t. szerkesztő urral, mikor idegen nemzetről és idegen népről beszél.

Idegenségről magyar és román között beszélni nem szabad és helytelenség. A román nyelv egy hazai nyelv, a román irodalom, egy hazai irodalom, a román nép egy hazai nép, annak fiaí ép oly polgári a hazának, mint bárki más.

És itt ismétlem, hogy a magyarnak, mint uralkodó elemnek kötelessége megismerni az erőket, a melyek felett rendelkezik, s a melyekre számitani akar; mert más oldalról a román ugy is kell, hogy megismerje a magyar alkotmányt és nyelvet, mert ő jogokat akar gyakorolni, ő az állam jótéteményeiben részesülni akar, a mit a magyarnyelv tudásával könnyebben elérhet. A román tehát kénytelen vele ugyszól, va; és ismeri is a magyart; a magyar nem kénytelen vele, de nem is tudja hányadán áll a nemzetiségekkel, csak felültelességek után indul, nem ismer okokat, mozgató erőket, csak képet lát, de lelket nem. Hej pedig de jó volna a nemzetiségeket megismerni, mint az oláh mondja, „de a casa.“

A testvériség érzete készíti az embert bizalmasságra és épen azért nem tudom helyeselnit azt sem, hogy őszinte szavakra mindjárt az ember hajába kopaszkadnak és nem engedik az embert, hogy őszinte legyen, szemrehányásokat tesznek és a bizalmasság megölésére irányozzák lépteiket.

tünk, mely inkább hasonlított istállóhoz, mint emberlakta helyhez. A tetőn nagy nyílások voltak, az eső ácsapott rajta és a lágy, felázott talajon több kis tócsát képezett. Itt kelle tanyáznunk ez éjen át.

Künn a csendes völgyben erős, hideg szél fújt, s a völgy déli oldalán a retyezát kolossa kísértetként tűnt elő a komor esős fellegekből, melyak óriási testét körülfogják és minden szélfúvásnál, mely előttünk tova robogott, önkénytelenül összehorongtunk.

(Folyt. köv.)

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenegyedik fejezet.

A s e b z e t t ő z.

(Folytatás.)

Mindez valóban ugy volt, s mialatt Gertrud ezeket felidézte lelkében, s különböző élet szakainál időzött gondolatban, csak is azon eredményhez tudott jutni, hogy Villi, mint kalandokat szomjuhozó ifjú, s mint szerencsés közbecsülésben részesülő, de gondterhelt férfi, mindig ugyanazon mély, lángoló, rajongásig menő ragaszkodást tanusította irányában.

Elveszítse tehát most Gertrud egyszerre eddig benne vetett bizalmát? Félretéve érenye, s kitarása minden eddigi bizonyítékát, most egyszerre kétkedni kezdjen ifjúkori barátja büszkeségében? Nem, rögtön elhatározta számitni eszéből e hozzá méltatlan gondolatot, s azon biztos hitet táplálni, hogy rövid időn felvi-

Hibája, mulasztása lehet minden népnek s ha van a ki e mulasztásokat felismeri, és figyelmeztet jótételre, azt hiszem szoros kötelességet teljesít. Ideje e mulasztásokat belátni s ki-gyógyulni az idegességből, mikor e mulasztásokat felismerjük.

A mit eddig írtak a románokról, azt románok írták, de magyar testületek e munkásságot sem nem méltányolták, sem elő nem mozdították. Pedig szükséges. Román ember létemre, tudom, érzem, hogy ismertető szakmunkákra a magyaroknak szüksége van, és elő az idő, a midőn meg fog indulni e téren.

Ohajtom, hogy meg és félre ne értsen, akarai fogja és meg fog érteni.

Moldován Gergely.

E válassz, mely a mi multkorai rövid megjegyzésünkre adatott, e címet viseli: „Értstik meg egymást.“ A megértést okáért felelünk mi is egy pár szót. Felelet lesz e néhány szót arra a vádra is, mintha mi mindjárt érzékenykednénk, ha valaki valamely — általa vélt — nemzeti gyengeségünket veti szemünkre. Ime nem érzékenykedünk, de disszertálunk.

Ugy látjuk, hogy tiszt. munkatársunk e felelete által eredeti irányából eltereltek a kérdés. A vád az volt, hogy a román nép „szel. lemi vagy o a“ nem érdeklí Magyarországot. Erre feleltünk. Feleltük pedig azt, hogy nem volt mi érdekelje ideig. Néhány évtized óta érdeklí még magukat a románok is. 1821 (egy esztendőben tévedtünk!) óta kelt életre.

Mi ez adatot Dulf könyvéből tanultuk. Onnan látszik, hogy a román irodalommal alaposan foglalkozók is, mennyire nincsenek tisztában az irodalommal, hogy M. ur szerint 1821-ig 600 munka került ki románul a sajtó alól, míg Dulf ur könyve erről semmit sem tud.

De hát nem ez a kérdés M. ur szerint. Nem tartozik ránk Romania dolga. — Az a kérdés, hogy mi az erdélyi románokat nem ismerjük addig, míg tudományos expedícióban kutattatunk idegen országok fiainak szokásai után. Am jól teszi M. ur, hogy ide tereli a kérdést, a mennyiben speciális erdélyi román szellemi vagyonról most még ugyis alig lehet szó. Egy pár derék buzgó román ember foglalkozott össze-vissza velük — köztük első sorban bizonyára Moldován ur — meg a magyar sajtó — a mint azt M. ur elismeri — meg a Kisf. Társ. és ujabban egy pár fiatal ember.

Azt — tudjuk — nem mondja M. ur sem, hogy az erdélyi románság szellemi kincsét a magyar irodalom dolgozza fel. Nemcsak hogy ez esetben kivetkőztetnénk az eredeti jellegéből a dolog természete szerint — de egyáltalán non sens, hogy valamely nyelv idegen szóval cultiváltasék.

A M. ur által más tételre terelt kérdés még inkább megérdemelvén a szót, elfogadjuk azt az alapot is, felelvén arra is, csak annyit jegyezvén még meg, hogy nagy tévedés Moldován ur azon állítása, mintha egyes magyar emberek működése a román kulturális dolgok körül ne volna látható. Például M. ur is egy magyar tanárnak, a kiváló késztültségű Dr. Márki Sándornak a román irokról szóló művét ismertette lapunk közelebbi számában.

A román népet nem ismerjük? ez hát a kérdés. —

Mily ismeret volna óhajtható? Olyan tán, hogy irásban, könyvekben legyen letve a mi tudásunk a román nép vágyairól, törekvéseiről?

Féltünk felelni. Ugy fog látszani, mintha rekriminálnánk, de a jobb megértés okán szólnak.

lágosítást fog tőle nyerni, mely beteg szívet teljesen megnyugtatta.

Addig bizni akar benne; szilárdan, telve bátorsággal bizni benne, mert bizalmának meg volt helyes alapja, van oka, a miért hitét vesse benne.

Gertrud ez elhatározáshoz jutva, fel-emelte lecsüggesztett fejét, s kitekintett a kertbe. A hold lehanyatlott volt már, s az eget tisztán, fényesen ragyogó csillag sereg borította el. Gertrud szeretete nézni a csillagos eget, megerősítette, bátorságot öntött az belé és most, a mint felfilapított, épen feje felett látta ragyogni azon csillagot, melyet ő oly igen szeretett, azt, melyről hajdan azt hitte volt, hogy az elköltözött Treumann bácsi épen az ő számára gyújtotta meg; s miként a rég elmúlt időben, ez égi fény sugarak vigaszt csepegtettek lelkébe, mintha szívéhez szóltak volna, úgy képzelte most is a kedves öreg ember szavait füleibe csengeni: „Csak vígan madárkán, vígan, mert én azt hiszem még minden jóra fog fordulni.“

Gertrud az est többi részében könynyúlt kedélyhangulatban érezte magát, mely csaknem derültnek volt mondható és így képes volt visszamenni a társalgó terembe, hogy Emiliát szobájába vesse, barátainak vidám hangon jó éjt kívánni, s még éjféli előtt felkereste fekhelyét, s nyugodt álomba szenderült.

E higgadtásgal azonban részben a kiállott nagy izgalom következménye volt, s azért tartós nem lehetett. A következő regg ismét levertnek találta őt, s csak-

Ugy véljük, e kérdés körül nem kell valami fejtörő tanulmányokat tenni Magyarországnak, nem kell kutató expedíciókat kiküldetni, hogy tisztában lehessen: mik a vágyai, mik a törekvései az erdélyi román népnek. Fájdalom, minden nyomon tudósitanak kívánsaikkal. Nem titok az. Ott van az ideai szebeni gyűlés. Nehogy keserítésekkel legyünk kénytelenek mondani, nem ismételjük, mitéle vágyak, álmok mondtak ott el s mitéle érzelmek áruktattak el. Lapunk akkor a legbővebben s részben szószzerinti szövegben hozta vala úgy az egyes szónokok beszédeit, valamint a comiték határozatait is. Utaljunk oda, a ki nem tudja.

Ott vannak azok a Romániából bekerült tankönyvek, melyeket a miniszter ottan-ottan eltilogat s melyek egy nagy Dacoromania eszméjét hirdetik, s azok a térképek, melyeket ki-kizárnak az iskolából s melyeken egy nagy Dacoromania képe van rajzolva, mely a Tiszaig terjed. . .

Ime hamarosan s nem keresve felsorolt három példa arra, hogy jóformán tisztában lehet s tisztában van a román vágyak iránt Magyarországot. Ezt nem kell külön tanulmány tárgyává tenni, de könyvekben való disszertáció tárgyává tenni sem szükséges.

E nem titkolt vágy köré csoportosul minden egyéb. Ez okozza, hogy ellenséges szemmel van a román nép még oly tündős kulturális avagy politikai mozgalom iránt, ha az magyar részből ered. Nagy álmainak gátjával tekint a magyart. Ez okozza, ha féltékeny elzárkózott, bizalmatlan, a barátságosan annyiszor nyújtott jobb elfogadása iránt. . .

Hidje el M. ur! jó erről nem beszélni; jó könyveket nem írni“ s jó hallgatni arról is valjon, mit tett a román nép, hogy ezen nemzet nyelvét, szokásait, érzelmét, jó indulatát, kulturális mozgalmait, kinek nevére neveztetik jelenleg ez a föld, mely minket táplál — megismerje.

Mondhatnók mi is: a román ember ismeri Románia népét, ismeri Franciaországot, vonzódik Olaszországhoz s tudomást vesz a latin népfajok minden ügyéről — de tudunkkal nem volt eredeti román író, ki jóakarattal, jószándékkal Magyarország államesszéiről, kulturális mozgalmairól szövezt volna a magyar emberrel, annak természetéről tulajdonságairól, szokásairól.

Mondhatnánk sokat épen e kérdésben — de mire? Értjük mi, és nem becsüli nálunk senki többre a nemes eszlelatot, mely Moldován urat felszólalásaiban vezeti.

Abban a kérdésben egyek vagyunk, hogy kik öszinte lélekkel akarjuk a közjót — minden eszközzel arra kell hasunk, hogy érintkezési pontokat találjunk a nacionalis differenciák kiegyenlítésére.

Egyik ilyen eszköz az, ha nem politizálunk untalanul hanem jóakaró figyelmet mutatunk egymás szellemi mozgalmairól is ismertetjük, megkedveltetjük egyik népét a másikat. A szellem határa nem a Dombóvica sem a Tisza. Ebben a kérdésben bizonyosan nem lesznek elfogultak román földjeink sem. Óhajtuk hát, vajha akadna magyar ember, ki annyi jó akarattal és tehetséggel ismeresse a mi kulturális életünket a románokkal, mennyivel Moldován ur ismerteti velünk a román szellemi mozgalmakat.

Ezt óhajtnak ismerni. Valószínűleg még jobban is megismeretjük mint, a hogy eddig megismeretük. Egyebeket — a román vágyakat s az ezekből telfakadó rosszalkodást — ismerjük, lát-

nem gépiesen kelt fel ágyából, öltözködött fel, s ment le reggelizni. Mentegődött, hogy nem teheti meg az orvossal rendes sétáját; erre valóban nem érezte magát képesnek. Vágyott haza nyugalom után, a magányba, hol nem függ rajta annyi kíváncsi szem; s midőn az orvos, a reggeli postával érkezett levelekkel kezében, belépett a terembe, oly vágyteli pillantást vetett feléjük, hogy az orvos észrevette s mosolyogva szólt:

— Egy sincs az ön számára Gertrud, hanem egyik Emiliának szól, s azt hiszem az is ép oly jó.

Gertrudra nézve mindenesetre a legjobb volt, mert mr. Graham régen várt levele érkezett meg, mely alkalmasint hazatérésük idejét volt meghatározandó, s e szerint az ő, s Emilia időzésének Satarogában véget vetendő.

Mindkettőjük csodálkozására, mr. Graham már megérkezett volt New-Yorkba s kérte őket, hogy más napra legyenek ott ők is. Gertrud alig bírta elrejtetni e feletti nagy örömet, mi különben, ha barátai észre is veszik, annak lett volna tulajdonítható, hogy örül viszont láthatni Graham urat és nejét és Emilia, ki valóban örült azon kilátásnak, hogy nem sokára ismét találkozhatik atyjával, kit gyöngéden szeret, sietett megtenni előkészületeit az utazásra.

A két leány felment tehát szobájába s Gertrud egész ideje ebédig csomagolással telt el. Az egész az előtt nap folyamában remegve várta Villi megjelenését a szállodában, most ép oly remegve félt

juk mindennap az erdélyi román lapokból is, s egyes gyűlések nyilatkozataiból is. Erre nem kell külön könyvekben való ismertetés.

Ennyi az mit érdemes munkatársunk ciklére el kellett mondanunk.

KÜLFÖLD.

A németországi választásokról eddigelő még semmi bizonyos sem tudhatni, csak annyi áll, hogy a választások október hó végén lesznek, s az új Reichstag 1882-ik év február havában ül össze. S így alkalmasint csakis conjectura lesz a „Germania“ azon híre is, hogy a jövő törvényhozástól a templomi méltóságok kiostását gátló törvény megszüntetését kívánják. A strassburgi plébánosnak kizvetetése a trieri püspöki székre immár mégis bevezetett tény, miután a hivatalos lap is közli. Dr. Korum, az újonnan kinevezett püspök e célból Rómába utazott, hogy Jacobinivel értekezzen az ügyben. A trieri káptalan lemondott választási jogáról és azt a pápai székre ruházta át. Dr. Korum Felix, felső elbassi születésű, s 1865-ben lett a strassburgi papnövelde tanára, a hol a jezsuiták kitétele után, a székesegyház francia hitkönyoka volt.

Lengyelország katonai szervezésében új organisációt terveznek. Egy varsói hivatalos jelentés szerint, ugyanis, a hadügyminiszteriumban megpendítették, a jelenleg fennálló katonai kerületi és gubernialis kormányzók állásainak megváltoztatását, s az illető törvényjavaslat már beferjesztetett a törvényhozási felülvizsgálat alá. Ezen javaslat szerint, jövőre Lengyelországban csupán két katonai főnök leendő, és pedig egyik a Varsóba, másik a jobb oldalon fekvő kormányzóságokban. Ezen felosztásnak megfelelőleg organisáltatnak a területi csapatok is.

A jelenlegi választási mozgalmat Franciaországban, a hivatalos pressió tökéletes hiánya és a kormány teljes semlegessége jellemzi. Ezen körülményben rejlik annak is oka, hogy a választási agitáció szenvedélyeskedések nélkül folyhat.

A jelszavak és jelmondatok hiányát azonban Gambettának Toursban tartott beszéde pótolja. A senatus reformja és a lajstrom scrutinium a jelszavak, melyeket Gambetta kikiáltott. A senatus reformját kívánja, hogy a haladást lehetővé tegye, s a lajstrom scrutiniumot, azért, hogy a kormánynak tekintélyt, melyet eddig elő helyi befolyások oly nagyon megingattak, megerősítse és hogy egyetemes többséget állítson oldala mellé. Gambetta beszéde tehát közvetlenül a választások élénkségét fogja szűlni, s ép ezért nem lehet azt kevéssé becsülni.

A választások érdekes eseményeiként fel-említendő az anti-germanista báró. Hausmann nyilatkozata, mely szerint Ajaccioiban nem vállal mandatumot, valamint a tény is, hogy Plon-Plonnak nincs bátorsága Corsica fővárosában magát jelöltetni; és ennek folytán Wyse, madame Ratazzi fivére, lép fel. A communista Jules Vallés hasonlóképen lemondott a párisi jelölteséről. A „Journal des Debats“ egy nevezetes cikke a választás eredményéről szólva, azon nézetének ad kifejezést, hogy az eddigi jobboldali képviselőknek alig a fele fog visszatérni a Bourbon-palotába, és hogy akkor nem kell majd tartani a monarchisták és intrinségensek koalíciójától.

attól, hogy elfog jöni. Ily nyilvánosan találkozni vele, a mint itt elkerülhetlen lett volna, érzelmei jelen állapotában elviselhetlennek tűnt fel előtte.

Végtelen sokkal jobb szerette volna, hogy Bostonban legyen, midőn először találkozna, s ha tegnap azon félelem kizozta szívét, hogy Villi nem fog eljönni hozzá, most azon rettegés, hogy hátha eljön, még kinzóbb volt reá nézve.

Azért valódi megkönnyebbülést érzett, midőn étkezés után mr. Phillips azon szívélyes ajánlatot tette neki, hogy kocsiútnak ki társaságban a tengerpartra. Miként mondá, Gryseworth orvos, s egyik leánya beleegyeztek, az ő kocsiútna illni, s reméli, Gertrud sem fog vonakodni negyediknek hozzájuk csatlakozni. Miután ez időtáiban Emiliának nem olt szükség-e Gertrud jelenlétére, s ez utóbbi ily módon remélte kikerülhetni a Villivel való találkozást, tehát örömmel fogadta el a meghívást.

Valami egy óra óta időztek már a tengerparton. Gryseworth orvos s leánya Ella, engedve egy ott levő társaság kérésének, elkezdtek tekélni. Mr. Phillips s Gertrud nem akartak részt venni a játékban, de egy darabig kedvtelve néztek. De mivel nagyon meleg nap volt, s a lég benn az épületben nyomasztó, kimentek a szabadba, s nem messzi leültek egy padra, hogy bevárják a mulatság végét. A mint ott ültek, gyönyörködve a szép víz felületben, mely a lenyugvó nap sugaraitól megvilágítva, rózsaszínben tűn-

Szent-Pétervárról írják, a berlini „Tribune“-nak, hogy a szent synodus főcuro-rának Pobedonoszevnek, a cáz kedveltjének állása meg van ingatva, egyik egyházi főméltóság viselőjével történt conflictus következtében.

A császár találkozás.

A gasteini császár-találkozásról, a szász király találkozásáról uralkodókkal Münchenben, nemkülönbén a mainani fejedelmek találkozásáról sokfelét olvashatni a német lapokban. De inkább csak reflexiók, mint valódi tények. A gasteini entrevue nézve azt írja a „Sváb Mercur“:

„Ausztiria belügyei s a kibéktelési aera hatása, a mely alatt a német nép oly sokat szenvedett, azon aggodalmat szülhetett, hogy a belügyi politika ezen irányra a külpolitikára is kedvezőtlen hatással leendő. És hogy vajjon ez eset majd a jövőben nem fog-e beállni, azt most annyiban kell hagyunk, de az tény, hogy államvezérek cisaltániában öslyut fektetnek most arra, hogy Németországgal a barátságos egyetértést minden képen fentartsák. S nehez is lenne megmondani, hogy a dunafejedelemség Oroszország és Olaszországgal szemben, keleti bonyodalmaival és belügyi zavart helyzeteivel, hol találja szilárd tamaszra, ha csak nem Németországban. — A barátságot tehát Németországgal a szükséges parancsolja s így inkább remélhető, hogy eme szövetség szilárdsága idővel még Ausztiria belügyi politikájára is kedvező befolyással leendő, mintsem, hogy attól keltenne félni, hogy a slavok lesznek urrá, s hogy ez által a politikát is Rieger és Hausner urak eszméje szerint Prága és Lembergben fogják csinálni.“ Eddigi a nevezett lap. Mainau szigetén történt összejövetelről azt írják, általában a lapok, hogy különösen a hadeni nagybercegek érezték már rég óta a barátságos viszonyzat szükségét Ausztriához, mint a mely helynek leginkább megfelel a Német- és Austria-Magyarország közt fennálló barátságos viszonyzat.

Igen érdekes a Timesnek megjegyzései, melyekkel a császár-találkozásról szóló híreket kíséri. Azt írja ugyanis, hogy azon körülmény, mely szerint Ausztiria-Magyarország császár-királya a német császárt és fejedelmeket meglátogatja, általában legbiztosabb jelként vehető, hogy a két nagy hatalom közt a legjobb egyetértés uralkodik. És ezt Londonban annál fontosabbnak tartják, minthogy a jelenlegi osztrák kabinet nem látszik igen nagyon kedvezni a német elemnek.

Azonban Ferencz József, császár király jó akaró szándéka egyedül, hogy a barátságos viszonyt Németországgal fenntartsa, nem látszik elegendőnek, és a német sajtó szükségessének látja, hogy az osztrák kabinet emancipálja magát a szláv befolyás alól, kik nemcsak hogy legelkeseredettebb ellenségei a német elemnek, de egyszersmind nem is hajlandók az osztrák birodalom consolidatását elősegíteni. Mert ha a szlávoknak sikerülne a magok részére még nagyobb autonómiát nyerni, igen kétes, ha vajjon a central kormánynak lenne-e Ausztriában elegendő hatalma és befolyása, hogy idegen országokkal szövetséget s szerződéseket köthessen. Az osztrák-magyar uralkodó, azonban úgy látszik, el van határozva, hogy az egyesült monarchia érdekeit megőrjí s jövőre is a német alianzra építeni, és valószínűleg ez volt ezéja a német császár és német fejedelmekkel való találkozásnak.

dökölt, egy sétáló pár közeledett feléjük, s helyet foglalt közelükben.

Mr. Phillipset elrejtette szemök elől egy nagy fatörzs, s Gertrudot is annyiban, hogy nem vették észre jelenlétét, bár a hirteleni halványság, mely arcán elterült, a mint azok közeledtek, eléggé tisztán mutatta, hogy azonban felismerte bennük Clinton Isabellát, s Szulliván Villit. A szavak is, melyeket kiejtettek értethetőn csengették füleibe.

— Tehát annyira hiányozni fogok? kérdezte Isabella, miközben kísérlőjének, ki komoly tekintetét a habokra függeszté, firkészőleg nézett arcába.

— Hiányozni! viszonzá emez, s a hölgy felé fordulva szemrehányó hangon folytató: hogy is lehetne az másképen, ki pótolhatja ki a kegyed helyét?

— De hisz csak két nap az egész. — Rövid idő, rendes körülmények között, elhált Villi, de egész örökkévalóság — itt elhallgatott s lassan tovább indult, Isabella követte őt s szólt:

— De itt fog maradni nemde, míg visszatérek?

Villi ismét a hölgy felé fordult, hogy feleljen neki, s most látta Gertrud a szemrehányó kifejezést arcában is, a mint gyorsan felel:

— Bizonynyal, kételkedhetik-e ebben? A sajtáságos, merev, természetellenes kifejezést Gertrud arcában, a mint e beszélgetést hallgatta, borzasztó volt nézni.

— Gertrud, kiáltott fel mr. Phillips, miután egy percig figyelemmel szemlélte arcát, Gertrud, az isten szerelméért,

Levél Bukarestből.

Bukarest, 1881. aug. 6.

Megfoghatatlan, hogy némely olah lap már két héttől fogva még mindig tárgyalja a már említett predeali eseményt, bárha az több oldalról költött állírnak nyilvánított. A sorok között azonban mindig ki lehet olvasni, hogy ezzel csak oda akarnak hatni a lapok, hogy a jelenlegi kormányt népszerűtlenné tegyék s a magyarok elleni gyűlöletet szítsák a nép között.

Ezen eseményről még ma is van lap, mely így ír: „mi ez eseményt, igaz, megtörténtnek állítjuk; a katonai kórház tele van predeali sebesültekkel, több mint száz vítez fekszik ott a meghaltakon kívül, kik a tett színterén halva maradtak; ugy látszik, hogy mindenütt keresik a sebesülteket, csak a katonai kórházban nem; az osztrák-magyar követlések napról-napra növekednek, s ha nem nyújtatik menedék, ki tudja megmondani, hogy a közel jövőben mi vár reánk.“

E minket illető mocskolódásokra ugyan — bár ezt mindenki uton-utófélen mohón olvassa — ma már nem sokat hederítenek, csakhogy azért mégis lehet hallani, hogy a kormány tagadja ugyan a megtörténteket, de mégis kellett valaminek történni, különben ennyit és így írni nem igen merének.

Lehet mondani, hogy egyedül a „Romanul“ ma az, mely tündős tanácsot osztogat, fejtetvén, hogy a társulási szellemnek kell e és gyökeret verni minden igazi román szívében, minden más nemzetet ez tett nagygyá. De már a „Timpu“ keserű panaszaiban tör ki a felett, hogy az ország idegen kezek között van. A jelenlegi minisztereknek fele idegen származásu, az ország képviselőinek kétharmada szinte idegen, a közhivatalt viselőknak is háromnegyed része idegenekből áll. A román állam — ugymond — nem cosmopoliticus állam, sem több népek confoederalis állama, ez tisztán s egy-szerűen nemzeti állam. Abban a perczben, a melyben elveszti e természetes alapot, meg fog szűnni nemcsak román állam lenni, de megszünik az európai államok összhangzatában is részt venni. Mihelyt a román állam el fogja veszíteni nemzeti jellegét, a román nemzeti elemek végképen kezdenek beolvadni lassan-lassan más idegen nemzetiségek közé. Ki hibetné tehát, hogy a román állam el fogja érne amaz óhajtott célt, midőn az igazgatás idegen kezekre van bízva, kiknek érzelmök és érdekeik a nemzetén kívül esnek.

Valahára megértük azt is, hogy most ők magok mutatnak rá, hogy minden városuk telvük más nemzetiségekkel s a közhivatalok nagyobb részét is idegenek foglalják el, mert ezek eddig mind a római natiohoz tartoztak s ennek tulajdonítják a jelenleg lábraképpott közönyösséget. A román állam — ugymond — egy oly betegségben szenved, mely halálos lehet reá nézve s ez a minden iránti differentismus és az opportunias betegsége. Senki, de senki sincs, ki gyógyszerrel nyujtana e végzetes rossz ellen s ennek véget vetne. Ezért van amaz esengés Károly király előtt, hogy ne legyen közönyös azok iránt, a mik történnék, mert a román állam maradánsága a Hohenzollern Sigmaringen dynastiától függ.

E n y e d i.

Meghívó.

Uj takarékpénztár felállítását szándékolják Székely-Udvarhelyt. Erre a következő meghívást bocsajtották ki:

ne nézzen oly mereven! Szóljon Gertrud, mi lelte kegyedet?

De Gertrud egyet nem pillantott, egyetlen vonás nem mozdult e megkövült arc-on; hihetősön nem is hallotta mr. Phillips szavait.

Ez megragadta a leány kezét, márvány hideg volt. A férfi arca is most csak nem oly kétségbeesett kifejezést öltött, mint társáé. Nagy könnyecpek gyűltek szeméibe, s végig gördültek arcán. Egyszer kinyújtotta karját Gertrud felé, mintha szeretné keblére ölelni, s mint kis gyermeket dédelgetve, vigasztalni; de látható megerőltetéssel elnyomta e mot-czanatot.

— Gertrud, szólt végre, előre hajolva, s szeméibe tekintve, mit vétettek ez emberek kegyed ellen?

Miért izgatja annyira jelenlétök? Ha e fiatal ember megsértette kegyedet, lakoljon is érette, a gazember! s ezzel felugrott helyéről.

Gertrudot e szavak, e mozdulat magához térítették:

— Nem, nem, szólt hévvel ne mondja ezt. Most már jobban érzem magam. Ne beszéljen erről, s ne szóljon semmit a többieknek, s nyugtalan pillantást vetett a teke-pálya felé. Sokkal jobban érzem magam, s mr. Phillips nagy bámulatára, kit a borzasztó merev tekintet el-rémített volt, egészen nyugodtan felállt s indítványozta, hogy kocsiútnak haza.

(Folyt. köv.)

Tekintettel arra, nézve hogy Udvarhely-megye területén létező összes pénzüintézetek éspénzfórások a mai pénzűbőség dacára a törvényes kamattal többet vesznek, s ez okból a vármegyében lakó földműves, iparos és kereskedő az uszora karjai közül menekülni nem tud: Sz. Udvarhely városában f. é. július 3-án egy előleges értekelet tartottat a végett, hogy egy olyan takarékpénztár felállítását terveztesék, melynek célja legyen önző érdekek nélkül, olcsó pénznek forgalomba hozataljával, az uszorásokat nékül lezhetővé, s a kamattal bleszállításával a földművelés, ipar és kereskedelem felvirágzását lehetővé tenni.

Mintán az értekezletből kiküldött bizottság ez irányu javaslatával elkészült: a fenjeltett nagyfontosságú közgazdasági cél érdekében, hazafias tisztelettel kérjük fel Uraságotat, szives kedjék folyó évi augusztus 23-án d. u. 3 órakor Székely-Udvarhelyen a vármegye házában megtartandó alapító gyűlésben személyesen részt venni, s közreműködésével ezen annyira ügyös cél megvalósítását elősegíteni.

Ma, midőn milliókra menő olcsó pénz áll rendelkezésre kizárólag csak a társadalom komoly akaratától függ magát az uszorások körmei közül megmenteni; nem szabad tehát ezen kedvező alkalmat elnyomott közgazdasági állapotunk felszabadítására elmulasztanunk.

Kelt Sz. Udvarhelyen, 1881 augusztus 1.

A kiküldött bizottság.

Előpataki gyógyvendégek névsora

1881. július 30-tól aug. 3-ig.

Elefiterescu Christ birtokos Bukarestből 4, Elefteriad Pal birtokos Bukarestből 1, Glaser Leopold kereskedő Nagyszebenből 3, Burbea Manole ügyvéd Bukarestből 2, Kaibel Nándor hivatalnok Bukarestből 1, Serachetopol Demeter birtokos Bukarestből 4, Traubitz Hermann kereskedő Galacziól 1, Vasilescu Constant kereskedő Plojeștiól 4, Constantinescu Christ birtokos Plojeștiól 2, Gimbetinu Vasil ügyvéd Kálarszról 2, Rosenberg József magánzó Bukarestből 2, Economon Miklós vállalkozó Galacziól 1, Panzu Pal kereskedő Plojeștiól 5, Kanabé Gergely iparos Brassából 1, Bukowszky József iparos Brassából 1, Lukács Anna iparos Brassából 1, Rath Aladar jogász Budapestől 1, Knöpfier Elek jogász Marosvásárhelyről 1, Popp Demeter birtokos Bukarestből 4, Dragomir Lungianu birtokos Plojeștiól 1, Eftvescu Mari birtokos Fogarasból 1, Darvay Sándor kir. albiró Székelyhidről 2, Theil Albert birtokos Medgyesről 1, Stanescu György ügyvéd Slatinaról 1, Ladarescu Ila kereskedő B-ből 1, Murgulescu M. k. Pestről 2, Garabai Alexandra magánzó Bukarestől 1, Popescu Janos kereskedő Bukarestből 4, Balabun Sándor birtokos Bukarestből 6, Popescu Jon szászad Bukarestből 3, Izrael Iszák kereskedő Plojeștiól 1, Mandi Adolt jogász Brassából 1, Stanescu Tam kereskedő Brassából 1, Merza Joakim birtokos Kolozsvárról 1, Konez Lajosné birtokos Szombathelyről 3, Török Pálné birtokos Szombathelyről 2.

Összesen 74.
Közölve lett 716.
Főösszeg 790.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. augusztus 8.

Helyi hírek.

— **Rezső trónörökös** az erdély részekbe jön a jövő hó 28-án. Tudósítók ma erről röviden csak annyit írt: György. St.-Imrén nagyban folynak az előkészületek Rudolf trónörökös öfensege fogadtatására, kinek magas látogatása sept. 28-ikára van előírva. A kincstári udvarban 12 szobát rendeznek be a trónörökös számára, ki közvetlen medvevadászatra fog idejönni. Az erdőségben számos medvét jeleznek az erdőkerülők. Wester Sándor főerdőmester van megbízva a vadászát vezetésével.

— **Tegnap** délután az iparos egyeslet dal-köre erdei kirándulással egybekötött nyári mulatságot rendezett a Hója-erdőn. A mulatság a városi polgárság élénk részvéte mellett igen kedélyesen folyt le. A mulatságról este fáklyákkal és zenével vonultak be.

— **Eljegyzés.** Szabó Albert, Belényesre most közelebből kinevezett közigazgató, tegnap tartotta kézfogóját Albach Géza kolozsvári törvényszéki bíró mostoha leányával, a bájos Nagy Ilonával.

— **Tartalékosok behívása.** A kolozsvári 30-ik honvédszászlóalj tartalék legénye a mai napon vonul be 35 napi gyakorlatra, hogy innen aztán a f. hó 16-án Marosvásárhelyt tartandó nagy gyakorlatokon részt vegyen.

— **Szombathelyi Béla** állapota, — a mint örömmel értesültünk — még mindig ugyanazon ponton áll, azaz eddig nem fordult rosszabbra. A golyót még nem vehették ki, mert a sebszékely és maga a sérülés környéke igen érzékeny és fájdalmas. A láb nem hagyott egészen alá, de mindamellett a beteg elég jól érzi magát. A golyót holnap délelőtt veszik ki bizonyosan.

— **Még egy öngyilkosság.** Tegnap temették el Héder Imrét, ki nagy adag morfinnal ölte el magát. Desperatus ember volt, úgy mondják. Egy évvel ezelőtt meg akarta lőni magát, s a rendőrség akadályozta meg; az őszszel pedig morphiunt vett be. Hamar vették ekkor észre s megmentették, pár hétig fektült. Most teljesült az a vágya, hogy itt hagyja ezt a neki nem tetsző világot. Egy szakasz katonakísérte ki testét a temetőbe s társai a katonai szolgálaton levő orvosnövendékek állították ki szomorujelentést. Betették koporsóját a sirba, de nem töltötték be egészen a gödört. Egy szép leányt, Veress Adelt fektetnek ma oda, ki titána ölte magát a szerencsétlen fiatal embernek. A leány jegyese volt Hédernek s egy napig bírta ki az életet a nélkül, kit szeretett. Tegnapelőtt este megmérgezte magát. Özvegy anyja s három testvér kesereg koporsója mellett.

— **Véres verekedés.** Szombaton este verekedés színhelye volt a helyben állomásozó honvédség k-közép utcai kisebbik lakanyája. A dolog így történt: A k-közép utcai hóstati fiúk összekaptak a tanc-mulatságon; hármat magok közül megszalasztottak; ez a három az említett lakanyába akart menekülni, de a kapu-feltartóztatta őket, ők azonban — noha a kapu-őröket közülük megebezte mégis behatoltak. Erre az üldözők is utánuk rohantak, és így kezdődött a verekedés a lakanyában. A honvéd legénység természetesen nem tűrhette a lakanya ilyen felforgatását: rendet akart csinálni, minek az lett a következménye, hogy köztük és a paraszt legények között fejlődött ki a verekedés. Nehány tegyver összetörésén, néhány koponya betörésén kívül, életkártya a kisebb sérüléseket, nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— **Két század** huszárság A N. Szében állomásozó 3-ik ezred 4 és 6 százada a ma d. e. érkezett városunkba, az itt közelebből órákban megtartandó dandárgyakorlatokra.

— **Nyilvános** szamadás. A kolozsvári hölgyek fülgégyeje" által f. évi július 30-án tartott estély jövedelméről és kiadásáról: összes bevétel volt, 132 frt 32 kr. számlák szerint kiadás 65 frt 2 kr. maradt az egylet javára 67 frt 30 kr. azaz hatvanhét frt 30 kr. Fejlül fizettek ez alkalommal Schessberger N. 50 kr. Dr. Imreh Lázár 50 kr. és Redig-r Ernő 50 kr. Fogadják mindazok, kik ez eredményhez járultak, az egylet legszivesebb köszönetét. Kolozsvárt, 1881. aug. 8. ifj. Patáky Sándor, titkár.

— **A kolozsvári** felsőbb kereskedelmi iskolát, Dr. Schmierer Gyula kresk. min. tanácsos ur látogatta meg, ipar és keresk.: Kamerai titkár Gáman Zsigmond ur kíséretében. A berendezést aprójjára megtekintvén távoztakor a fennálló rend és tisztaság fölött teljes megelégedést nyilvánította.

— **Nemzeti színház.** A Piros bugyelláris adatot tegnap. Palmay Ilka asszonyt tapvihar fogadta kedvező szerepében, ki bár eleinte lassan gyuladozott, később tüzzel lángolt játéka, éneke. Várad M. ügyesen állta meg a sarat, helyre egy legény volt s kedvelt énekel; a szó szoros értelmében "jól volt hangolva." Szentgyörgyiről nem mondhatunk egyebet, mint hogy ezúttal is remekelt alakításaival; az ő öreg huszára bátran sorakozhatik a Réti bácsiék emlékezetben élő atyjafiai mellé. Gyenesen jól fogna egy kissé térfiasabb masque. Csak a Szombathelyi hiánya volt erősen érezhető. (r.)

— **Az iparos ifjak** debreczeni kiállítására városunkból küldendő munkák tegnap és ma valának a vígadó nagy termében közszemlére kitéve. Egy pár igen figyelemreméltó munka van köztük. Ilyen asztalos műben az az íróasztal, mely Komáromi műhelyében készült. A segéd neve, ki rendkívül tisztán s ügyesen dolgozott: Papp István. Rajza is — kivált az alsó résznek, melyet négy szépen lapozott oszlop ékesít — igen szép. Ugyancsak Komárominál Koponecz János dolgozott egy szivartartó szekrényt, melynek tiszta munkája figyelemreméltó. Vas munkában Koller János és Lék Müller koei állványát említjük első sorban dicsérrel. Könyvnyű és szépen, nagy ügyességgel készült darab. Kivülők Geng lakatos tüzeltől két tanuló precizitással dolgozott záratokat s egyik egy kávéör-lőt, valamint Seemann műhelyéből egy zárt és egy csinos rácsot állított ki két tanuló. Van egy pár gypsöntvény Szabó Sándortól, csinos cipész-munkák, épületrajzok (értelmesen rajzolt templom részletek s egy égető kemence terve) s néhány vegyes apróság. Állítottak ki iparos mesterek is. Igen figyelemreméltó Akoszman Alb. timár mester kiállítása. Puhá fogású s igen tisztá blank bört, muszka bagariát, vixos és kockkás börtnyűböröket állított ki, valamint két tercen talpot. Készítményei szépek s a mi igen fontos, olcsók is. A vastág tercen 30—40 krral, a vékonyabb 15—20 krral olcsóbb, mint a fennlőhözott. Ujajandó volna, hogy nagy tökével s a produktához hasonló ügyességgel minél nagyobb mennyiségben dolgozhatnak. Nagy dicsérrel szólhatunk Cserna István szígyártómaster szőlő hájáról. Specialiter erdélyi mintájú (farkötővel bíró) váma, valamint a többiek is, egy tiszta kiállításuk, mint olcsóságuk folytán megérdemlik a dicséretet. Megemlíjük, hogy e három díszítményei, a csatlók, forgók stb. szintén Kolozsvárt készült.

nek. Gál Rezső önti igen ügyesen. Duhony butorraktára állított ki egy garnitúr kék bársony butort, mely rendkívül izletesen van díszítve s a sorban végül, de a dicsérendők között legelsőnek emlékeztünk meg Demjén lakatos készítményeiről, legkivált egy pazar ékítményű vas virágtartóról, mely igazi műremek. Végül ide jegyezhetjük, hogy Orbán József szász-fenesi gyárából van egy gyűjtemény téglá s fedél-cserép kiállítás, erős és jól készült anyagok. A kiállítást, mely érdemes a megtekintésre, sokan látogatták.

— **Időjárás.** Európában: A nagy légnyomás (764—766) lassan kiterjed az egész kontinensre. Az Adriai tenger északioldali partjain és az Alpok keleti táján kisebb légnyomás (762) van lassú képződésben. Az idő derült. Hazánkban; külföldi irányu, nagyrészen, északi és keleti, részben gyenge szelek mellett a hőmérséklet főleg, a légnyomás, a nyugati és középrészeken alább szállt. Az idő száraz, meleg, derült. Kilátás a jövő időre: Hazánkban többnyire derült, a dényugati felében felhőssel változó időt várhatni. Helyi esők és éghabok a nyugati középrészben lehetnek.

Hazi hírek.

— **Koburg Fülöp** herceg és a magyar nyelv. A magyarosítás újabb jeleiről vesz illetékes helyről tudósítást az "Ellenőr." A legközelebb elhunyt Koburg Ágoston herceg utódja Koburg Fülöp airoadete, hogy a hercegi család magyarországi birtokain, az ügykezelési hivatalos nyelv innen túl a nem' német, hanem a magyar legyen. Ez annál könnyebb lesz, mert a tisztviselő egy nehanynak kivételével majdnem valamennyi beszél magyarul. Azonkívül a magyar érzelmű herceg intézkedés igen ügyös lesz a magyarosítás terjedésére és népszerűsítésére oly vidéken, mely a nemzetiségi félszékeldőségnek, régi időtől fogva, egyik fészke volt.

— **Krescsányi Sarolta** közönségünk egykori kedvenc operette énekesnője, mint a "Nép Barátja" ban olvastuk, Amerikába utazott és ott huzamos ideig szándakozik vendégszerelni.

— **Széchenyi** emléktábla a Kazánszorosban. A magyar mérnökök és építésszek egyletének tagja mult évi vándorgyűléstük alkalmával elhatározták, hogy a Kazánszorosban gróf Széchenyi István emlékére díszes emléktáblát állítsanak. A gyűjtéseket mult évben azonnal megindították és most már oly nagy pénzösszeget gyűlt össze, hogy megrendelhetők az emlékkövet. Ez rózsaszínű finom márványból fog készülni. A feliratot csak ezután szövegezik. Az emlékköve valószínűleg már őszre elkészül.

— **Porosz királyi** herceg Tátrafűtreden, Frigyes Lipót herceg, a német császár unokaöccse, ki Geisler ezredes és doctor Pariselle társaságában egy hét előtt épen akkor érkezett, midőn gróf Molke főtábornok onnan távozni készült, már eltávozott a híres fűrdőhelyről, hol Molke gróf ajánlatára Oltványi Pal prépost, pápai kamarás volt a tanácsadója. Nyolcz nap alatt az ő tanácsa s utmutatása szerint rendezte be a herceg kirándulását, melyekből visszatérve, elbeszélte a prépostnak élményeit; megtekintte Késmárk városát is, és az ott berendezett káptalgyeti (még nagyon kezdetleges, muzeumot, a vízesekeket, megmászta a közel 8 ezer láb magas schlagendorfi csúcsot; a felkai tónál lévő virágos kertbe is kirándult, és az ott szedett virágokból kedveskedett a prépostnak. A kir. herceg 15 éves, most a VIII. osztályt végzi, jövő évben tengerészeti szolgálat végett tengeri hajóra száll és ott fog 2 évet tölteni. Résztvett egy táncmulatságban is mint néző, és a tizes csárdás táncz nagyban megnyerte tetszését. Midőn Tátrafűrdőről eltávozott, Oltványi prépostnak emléklő átadta fényképét. Frigyes Lipót második ki európai utalkodó családból, ki Tátrafűtreden járt; tavaly János szász herceg utazott ott.

— **A legregibb** magyar nyomtatott könyv. Csontosai János, a muzeum könyvtárának segédőre, ki jelenleg a kormány támogatása mellett a lengyel könyvtárakat kutatja, Krakóban megtalálta a legregibb magyar nyomtatott könyvet. E könyv 1512-ben nyomtatott és szent Pál legendáját tartalmazza. A fiatal tudósunk a krakkói könyvtáron kívül kutatásokat tett még olmitzi, göttweigi és witteni könyvtárban, mely utóbbiban Zrínyi Miklós könyvtárának maradványait vizsgálta át, Csontosai e hó 12-én tért vissza a fővárosba.

— **Megszelídült vadak.** Fáy Gusztáv, gömöri főispán nyustjai birtokán két szelídült őz és egy erdei vadkan látható. A szelídített őzek nem a ritkaságok közé tartoznak, azonban érdekes mégis megjegyezni, mily pontossággal és hűséggel jelennek meg a szép őzikék reggeli és esteli órákban gondos uróikhoz, a főispán leányaihoz, akik jó táplálékkal látják el a gyönyörű állatokat. A szelídült vadkan azonban sokkal figyelemre méltóbb állat. Ez előtt másfél évvel került a főispáni birtokra, mint malacz. A kondás fölnevelte, s ma, mint 120—150 frankos állat, ott futkározik a majorsági udvaron; az udvarbeliek dörzsölgetésére azonnal elterül; ha pedig a kondás reggel a csűrűhél kivonult, nem vegytil a szelíd sertések közé, hanem mindentűt a kondás nyomába haladva keresi életmél, s a leghebb komondorkent mellette pihen. A menyinyben azonban, agyára kinittővel a "megszelídült" vadkan veszélyessé válhatik, a főispán ur, a gyönyörű állatot, az állatkertnek ajándékozta.

Vegyes hírek.

— **Olasz expedíció** Afrikába. Matteucci és Massari olasz utazók a római földrajzi társaság támogatása mellett a mult évben Afrika belsejébe indultak. Céljuk volt Wadait, Bornut és a Tsad-tó környékét tudományosan

kutatni és azután a Sahara sivatagon és Tripoliszon át hazatérni. Január hava óta nem érkezett tudósítás az utazókról, úgy, hogy már aggódni kezdtek sorsuk iránt, midőn végre mult hó 30-án távirat érkezett a római földrajzi társulathoz, melyszerint az utazók, miután Afrikán Egyiptomtól a guineai öbölön keresztül halottak, szerencsésen megérkeztek Madeirába.

— **Wileok** gróf Szentpétervárot időz. hogy a jövő évre tervezett nemzetközi éjszaki sarki expedíció iránt az érdekelte körökkel értekezzen. A gróf tudvalevőleg nagyon érdeklődik ajsarkok körül felállítandó meteorológiai állomások iránt és e célra tetemes pénzáldozatot is kész hozni.

— **Egy hőseleki szerzetesről,** a fereczrendi Gasparich Kiliről, kit 1853. szeptember 2-án végeztek ki Pozsonyban, a vértanu egyik barátja érdekes adatokat beszél el a "Westung Grenzboten"-ban: Gasparich tábortól lelkész volt Perczel Mór táborában. A forradalom után polgári öltönyben bolyongott az országban, s Pozsonyban is lakott két hétig "A zöld fához" címzett vendéglőben. Kosutthal akkoriban titkos levelezésben állt, egyik levele azonban a császáriak kezébe esett. Gasparichot elfogták s hadtörvényszék elé állították; de miután vonatkozott vallani, örüllnek jelentették ki. Gasparich tiltakozott az ellen. Ekkor két barátja elárulta, minok folytán kötéll által való halálra ítélték s Pozsonyba szállították, hol a vár börtönébe vették, s 1853. szeptember 2-án reggel 6 órakor ki is végezték. Gasparich bátran nézett a halál szemébe; utolsó szavai ezek voltak: "Éljen! . . . és élni fog a haza!" Holttetését a városon kívül, a Szombathelyre vezetett út mellé temették a kis erdő közelében. Hamvait nem jelölt sír. A gödört ugyanis katonai parancsra elegyengették, hogy porladozó csontjaira ne lehessen rátalálni.

— **A balneológiai kongresszus,** mely foló év szeptember 25—26-dikán fog Frankfurban megtartatni és mindazon czikkék és segéd-eszközök kiállításával lesz egybekötve, melynek a fűrdőkre, ásványvizekre, elszállításra, vizvezetésre, melegítésre stb. vonatkoznak, Európa szerte nagy érdeklődésnek tárgya. Minden ország, írja a "P. N." minden nagyobb gyógyfűrdő és az idevágó vizeknek készítői és szállítói versenyre fognak ott kelni, úgy hogy ezirkezik egyik legjobb alkalomnak a leggyakorlatibb eszközök megismertetésére, mi, tekintve hazánkban ásványvizekben dúságát, de egyuttal azon nagy hiányokat is, melyek nálunk a fűrdők berendezésénél, valamint az ásványvizek töltésénél és szállításánál folyton dívnak reánk nézve igen nagy szükségeket pótol és czelszerű reformoknak válhat forrásul. Azért midőn egyrészt fűrdőbirtokosaink és gyárossaink figyelmét ez irányban saját érdeklükben felkeltetni kötelességünknek tartjuk, másrészt felhívjuk a kormányt, hogy hazánk méltó képviselőtéről ezen kiállításra meg ne feledkezzék és magát valamely ismert szakközeg által képviseltetni el ne mulasztja. — Ha azt akarjuk, hogy hazánk gyógyfűrdőit a külföldi is látogathassa, módját kell keresnünk, hogy ez irányban gyógyfűrdőink berendezése a legjobbnak bizonyult felszerelésekkel el legyen látva és fűrdőink berendezését valamint ásványvizeinket kellőleg megismertessük.

CSARNOK.

Petőfi programmbeszéde.

Benke István ref. tanár a "Nemerében" közli Petőfi programmbeszédét, melyet Szabadszálláson mondott 1848-ban. Az eredeti kéziratot a közlő dr. Lesták Ambrus jelenleg is kun-szentmiklósi orvostól kapta. A választás körülményei ismereteseek, de az érdekes beszéd megérdemli, hogy adjuk.

I.

A kis-kunokhoz.

(Július 1848.)

Polgártársaim és hazámiai! hazámiai nemcsak mint magyarok, hanem úgy is mint kunok, mert Kis-Kunokszámban születtem. Ugy hiszem, emlékeztek még arra az alacsony középső mérszárosra, ki egykor a félegyházi, szabadszállási és szent-miklósi mérszárszékét árendálta; az az én apám. Nem gondolnám, hogy ötlet egészen elfelejtettétek volna, mert hiszen akkor, míg itt lakott, minden becsültes ember szerette őtet közületek, minthogy a becsültes emberek szeretik egymást. De én rámm nekezen fogtok emlékezni; én még gyermekkoromban elszakadtam közületek s azóta csak nagyon ritkán juthattam ahhoz az örömhöz, hogy szülőföldemet meglátogathattam. Ennél fogva nem mervén bizvást remélni, hogy köztetek szószólóm akadt, magam vagyok kénytelen a szószóló lenni magamért.

Igazság szerint nem is magamért, hanem itt értetek szolok, legalább azon jó szándékból, hogy előmozdítsam a javatokat. Én szerszámnak ajánlom magamat a ti kezeitekbe, semmi másnak. Magyarország az atóbbi időkben sokat tett, de még korán sem tett eleget arra, hogy boldog és szabad legyen . . . mert minden nemzetnek ez a két fő célja: boldogság és szabadság. Magyarország eddig egy nyers fenőfő volt, most már le van vágva és föl van deszkákra fűrészelve, de még nincsen ám meggyalulva, pedig előbb meg kell gyalulni, hogy asztal készüljön belőle, — az a dicső asztal, melyhez majd oda ül vendégeskedni a két földi istenség: a boldogság és szabadság.

(Vége köv.)

A Magyar-Francia biztosító részvény-társaság életosztályához 1881.

év július hóban benyújtott 283 darab ajándat 761,900 frt. tőkérről, kiállított 250 darab kötvény 597,900 frt tőkérről.

Mióta az életosztály működését megkezdte, azaz 1880. február hó 1-től kezdve, 6094 darab 14,428.112 frt. 12 kr. tőkérről szóló ajánlat lőn benyújtva és 5170 darab kötvény 12,471.612 frt. 12 kr. tőkérről kiállítva.

A

„Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Belgrád, aug. 8. Katonatisztekiből álló bizottság közli Csalak-Antics ezredes és Saffarik őrnagy ma Németországba utazott, hogy a kormány által vásárolt fegyvereket átvége.

Bregenz, aug. 8. Ő felsége tegnap ideérkezett. A lakosság lelkes tüntetésekkel fogadta, délután ő Felsége fogadta a főrangú tisztviselőket, testületeket és küldöttségeket. 3 órakor udvari ebéd volt, este a város kivilágított s pompás fényárban uszott. A király kocsin megtekinté a várost, azután nagyszerű fáklyásmenettel.

München, aug. 8. A király osztrák ezredesi ruhában tegnap elutazott Lindauba. A pályaudvarig kísérték Gizella hgnő, Lipót herceg s az osztrák-magyar követség tagjai.

Lindau, aug. 8. A király tegnap délután megérkezett, fogadták Lajos herceg és Ferdinand toskánai nagyherceg családjukkal.

Bregenz, aug. 8. A földszített állomáson tegnap 2 órakor délután a vadász-szászlóalj és a honvéd vadászok díszszázada, a hatóságok fejei s a többi hivatalok fogadták a királyt. Belrupt országos kapitány és polgármester üdvözölt beszédére a király válaszlott. Régóta volt kívánsága, hogy meglátogassa hű Voralberg tartományát, örül, hogy a voralbergi vasút előmozdítja a tartomány érdekeit, jóakarátát fejezi ki Bregenz iránt s megjegyezte, hogy körülbelül 33 év óta nem volt ott, most azonban teljesíthette kívánságát.

Salzburg, aug. 8. Vilmos császár végig hallgatván a misét az ágost. egyházban, 8 órakor fogadta Rudolf trónörökös, ki elkísérte a császárt a pályaudvarba, hol Lajos Viktor fgg., Bombelles gróf és Thun helytartó megjelenvén, a császártól szívélyes búcsút vettek, ki Münchenbe utazott.

Páris, aug. 8. A hadügyminiszterium communique tesz közé, mely az Algeria Tunisra vonatkozó riászó híreket megczáfolja. Egy általános lázadás kitörésétől, melyet a választások befolyásolása végett terjesztend, nincs mit tartani, a hadsereg egészségi állapota kedvező.

Róma, aug. 8. Közél 3000 meetingot tartottak a garancia törvény ellen. A hatóság azonban megtiltotta a napirend elolvasását és a gyűlést felszárta.

Pétervár, aug. 8. A belügyminiszter hat óra megtöltte a "Golos" hírlap megjelenését.

Budapest, aug. 8. Zmertych távgyalogló tegnap 1/2 10 órakor megérkezett; Párisból az utat Budapestig 28 nap alatt lette meg.

Pétervár, aug. 8. A hivatalos lap közzé teszi a czár kéziratát, melyben köszönetét fejezi ki Nikolajevics Mihály nagyhercegnek, kának helytartójának, számos éveken át tanúsított buzgalmaért és tetteiben dus működésért. A belügyminiszter a Golosz ellen alkalmazott rendszabályt a bolgár fejedelem ellen, továbbá az orosz flotta ellen hozott sértő cikkekkal indokolja.

Felolós szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

NYILTTÉR.*)

Az 1879. évi XXXI. t. cz. (erdőtörvény)

41. és 42. §§-ai értelmében jogosult erdőörök által vezetendő, az erdei kihágások feljegyzésére és bizonyítására szolgáló „erdei rovatos naplók"-ból az első szükségletnek megfelelő mennyiség, alkalmas zsebkönyv alakban elkészítettvén, figyelemztetnek az érdekelte erdőbirtokosok, hogy azok példányonként ötven (50) krajczárért alulírtul megszerezhetők, s a megrendelőik költségére posta útján fognak megküldetni.

Kolozsvárt, július hó 1881.

Lyc. nyomda igazgatósága:

K. Papp Miklós örökösei.

Gyermek-gyógyász

dr. Fischer, a ki a legujabb tapasztalatok szerint, és kényelmes gyógymódon gyógykezel, lakik Diana-fűrdő I. emeletben.

*) E rovat alatt megjelenő czikkekkért semmi felelősséget nem vállal. Szerk.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy az itteni piacon főtér 12. sz. alatt levő Lukács házban egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő egészen újonnan berendezett

PAPIR, ÍRÓ ÉS RAJZSZERKERESKEDÉST

nyitottam.

Készletet tartok mindennemű bel- és külföldi gyártmányú író-, levél- és rajzpapírok, festék áruk, ironok, valamint rajzeszközökből és miután bevásárlásaim a legelső gyáraknál személyesen eszközöltem, a legnagyobb előnyöket nyújthatom.

E téren szerzett gazdag tapasztalataim párosulva szilárd elvekkel, biztosítékot nyújtanak az iránt, hogy legfőbb törekvésem leendő bármily hozzám intézendő megbízásoknak a leggyorsabb és legpontosabban eleget tenni.

(344) 3—8

Kiváló tisztelettel

STRATZINGER G.

papirkereskedő.

Viszont eladók a legnagyobb kedvezményben részesülnek!

Kolozsvártt, főtér 12. szám alatt. „Lukács házban.”

Felhívás pályázatokra.

A kolozsvár városi iskolaszéknek 31.32. számú határozata értelmében a város által újonnan beállítandó — s egyelőre két osztállyal megnyitandó hídlevéi II. községi elemi vegyes népiskolájához a férfi tanítói, valamint az I. községi iskolánál üresedésbe jött ideiglenes segédtanítói állomásokra pályázat nyitattik. Ennek folytán felhívtnak a pályázni kívánók, hogy felszerelt s saját kezűleg írt folyamódványait előbbi állomásra f. év szeptember 15-ig, utóbbira augusztus 24-ig aláírthoz adják be, mert ezen határnapon túl érkezett folyamódványok figyelembe nem vétetnek.

A II. községi iskola tanítói fizetése 450 frt és szállás; az osztályok szaporodtával a fizetése 500 frtra emeltetik.

Az I. községi iskola ideiglenes segédtanító fizetése 300 frt és 100 frt szálláspénz.

Megkívánatik a pályázóktól a néptanítói oklevél, keresztlevele, eddigi alkalmazásukról s netaláni működésükről szóló bizonyítvány és erkölcsi bizonyítvány.

A megválasztandó tanító köteles a II. községi iskolánál október hó 1-én; az I. községi iskolánál szeptember 1-én állomását mulhatatlanul elfoglalni s működését megkezdeni.

A pályázók lakásuk s czimök pontos megjelölésére kéretnek. Kolozsvárt, 1881. augusztus hó 5-én.

Finály Henrik,

felügyelő bizottsági elnök.

(362) 1—2

Sz. 6851—1881.

Árlejtési hirdetés.

A b. hunyad-hidalmási útvonalon 82—84 klmtr között történt két útosuzamlás helyreállítására f. hó 12-én d. e. 10 órakor a megye házában szóbeli árlejtés fog tartatni.

Kikiáltási ár 717 frt 42 kr. o. é.

Válalkozni szándékozók kötelesek az árlejtéshez hozzászólhatóság végett a kikiáltási ár 50%-át bántapénzzal előre letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 100%-ra kiegészíteni tartozik.

A részletes költségcszámítás és feltételek az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvártt, 1881. évi augusztus hó 4-én.

Gyarmathy Miklós,

alispán.

(364) 1—3

Tovább árusoknak nagyobb % százalék leszámítódik.

Feltűnő leszállított

Árjegyzék.

1 négy vaskerekű, kékfódeles gyermek szekér 6 frt 40 kr.

Kalap, cipő, kesztyű és fehérneműk:

1 gyermek posztó kalap 90 krtól 2 frt.
1 férfi posztó lágy kalap 1 frt 60-tól 2 frt.
1 kemény . . . 2 frt 30-tól 3 frt 80-ig.
1 pár gyermek cipő . . . 55 kr.
1 fűzős cipő . . . 1 frt 20 kr.
1 csizgos, szeges talpu cipő . . . 1 frt 80 kr.
1 flu csizgos cipő . . . 3 frt 80 kr.
1 női bőr csizgos cipő . . . 2 frt 80 kr.
1 finom csizgos cipő . . . 3 frt 80 kr.
1 brinél csizgos cipő . . . 3 frt 30 kr.
1 férfi bő csizgos cipő . . . 4 frt 20 kr.
1 finom cipő . . . 5 frt.
1 glassé kesztyű . . . 85 kr.
1 női 3 gombu glassé kesztyű . . . 1 frt.
1 darab esőernyő . . . 95 krtól 2 frt 50 krig.
1 selyem esőernyő . . . 3 frt 80 kr.
1 szines oxford ing . . . 65 krtól 1 frt 80-ig.
1 fehér sima sifon ing . . . 1 frt 15 kr.
1 vászon lábravaló . . . 80 krtól 1 frt 40-ig.
6 zsebkendő beszegett . . . 45 kr.
1 pár kötött harisnya . . . 60 kr.
1 gépel kötött harisnya . . . 20 kr.
1 pár gyermek harisnya . . . 12 kr.

Galanteria, illatszerek, nűrenbergi és rövidárak.

10 darab papir szivarszipka . . . 6 kr.
12 darab acél ingomb . . . 5 kr.
12 karika gépezérna, 75 rőfös . . . 28 kr.
12 karika gépezérna, 200 rőfös . . . 65 kr.
12 karika legfinom gépezérna 200 r. 85 kr.
8 matring kötő gypot . . . 66 kr.
8 matring király kötő gypot 1 frt 35 kr.
20 matring varró ezérna . . . 10 kr.
20 rőfös pertli . . . 8 kr.
10 rőfös fehér galand . . . 10 kr.
1 darab album . . . 80 kr.
1 napraforgó szappan . . . 40 kr.
1 egész rud eszéki szappan . . . 65 kr.
1 eszéki kenőcs . . . 40 kr.
1 eszéki víz . . . 55 kr.
1 eszéki puder . . . 50 kr.
1 fogkefe . . . 10 krtól 40 krig.
50 iv levélpapir . . . 30 kr.
50 levélboríték . . . 15 kr.
25 angol varró-tű . . . 3 kr.
25 francia, aranyfoku varró-tű . . . 8 kr.
12 tyukszen-karika . . . 20 kr.
1 hajkefe . . . 35 krtól 1 frt 30-ig

Mindzeeken kívül gondolható galanteria, nűrenbergi és rövidárú czikke nagy választékban kapható és posta rendelvényeket pontosan eszközöl; 10 frton felüli rendelvényeknél 3%, engedélyt számít.

Kohn Lajos,

Főtér Br. Jósika ház alatt.

(255) 16—52

Demjén Ágoston

műlakatos Kolozsvártt.

Alólírt, ki több nevezetes bécsi és pesti műhelyek, ben és gyárakban a lakatos iparban magamat kiképeztem-tisztelettel kívánom a nagyérdemű közönségnek tudomására hozni, hogy miután néhai VERESS DANIEL kolozsvári műlakatosmester jó hirben állott és ismeretes üzletét átvettem és azt önállólág gyakorlom; kész vagyok minden a lakatosi szakmába vágó

RENDES és MŰ-MUNKÁK,

u. m. Virágtartó asztalok, Luszterek, a legújabb mintákszerint vasrácszatok, -vert vasból lépcsőzetekre csinos daluszterek, olvasó támlák:

épületi ajtók és ablakok

újabb fajtájú vasalásu-épületek constructiójához szükségetető vastetők, mindenféle

finom záruk és templomi ajtók

czifrázott pántjai és zárjai

stb. gyors, pontos és a legmérsékeltebb, — csaknem az öntött vasból készültekhez hasonló árakbani elkészítését minden időben elvállalni, s igyekezni fogok nemcsak az említett üzlet eddigi jó hírét és nevét fenntartani, hanem munkáim által a nagyérdemű közönség megelégedését, melyre mindig nagy súlyt fogok fektetni magannak kivívni és kiérdemelni; azért ajánlom magamat a n. é. közönség szives pártolásába.

Demjén Ágoston.

(305) 12—100

ASZPISZ SÁMUEL

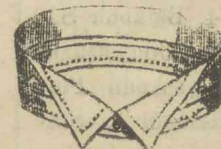
UJ ZSÁK-KÖLCSONINTÉZETE

Kolozsvártt, Kült-tordautca 16. sz. alatt van a Biasini-száloda közelében 3—3

A kölcsöndíj 1 darab zsák után bíztenként 1½ kr., egy hétnél további használat mellett csak 1 kr. Gubicsnak és cserhajnak való zsákok nyek leg juttányosabban kapható.

Nyomatott a „Közlet” nyomdájában Kolozsvártt.

Első és legnagyobb bécsi cs. kir. udvari fehérnemű gyár-raktár.

képviselve

Teutsch J. B. által Segesvártt,

árul nagyban és kicsinyben a legjuttányosabb gyári árakban, Vászon férfi-üneket, „Oxford-férfi-üneket” Chiffon vagy angol Shirting-üneket. fehér vagy tarka színben, külön gal- lérrel és anélkül.

Férfi-gallérokat, kézelőket, gatyákat, Női fehérneműeket. (ezeknél) feladandó, hogy a hölgy szikár, közepes vagy erős (termetű.)

Vászon női-üneket; Női-üneket Chiffonból, igen ajánlhatók, elegáns kiállításban.

Női gatyákat, flomak, himezve és sujtásosza, Női-pongyola-öltöket, vagy hálórékliket, Női öltöző-köpenyeket,

Női gallérokat, előket és kézelőket.

Női szoknyákat, vállakat, zsebkednet valódi lenvászonból, francia battiztób

battist clair, gypot, vagy utánzott battistból és csecsemő fehérneműket Teljes kiházásitások a leggyorszerűbbtől a legfinomabb fajtáig, mintamérték és megrendelés szerint legrövidebb idő alatt

Levélbeli megrendelések jótállás mellett pontosan teljesíttetnek s az ár vagy kész- pénzűl, vagy a megrendelés átvételekor utánvét által fizethető.

Férfi-fehérneműek levélbeli megrendelésénél feladandó a nyak-vas tagsága centimeterben t, i, a gomblyuktól a gombig.

TEUTSCH J. B., Segesvártt.

(58)

(7—4)

Erőtelenség

MAGÖMLÉS és TEHETETLENSÉGET

ifjú és öregeknél egyaránt, kezesség mellett meggyógyítatik

Főtörzsorvos Dr. Müller-féle

Miraculo-készítmények

által, melyek az elgyengült ifjú testi-erőt visszaadják.

Raktáros: Karl Kreikenbaum, Braunschweigban. — Fennebbi megbecsülhetlen zson- gitó és anyagszerek rövid idő alatt világhírűvé váltak és a legiesebb orvosi tekintélyek által használtat- sáknak és ajánltatnak. Teljesen tudományos kezeléséről 40 kr. árú bélyegnek beküldése mellett a mű díjmentesen discretio mellett megküldetik. (349) 2—9

„Mayer” leány-nevelő Intézete.

BÉCS, Oberdöbling Herrengasse 27.

Használatra áll egy két emeletes egészséges fekvéstű Villa parkkal együtt, a legjobb tanerők, tanárok a városból, igen jó közös asztal, anyai felügyelet és ápolás. Az árak mérsékeltek. (363) 1—1